

bevoordeeld, dient hij méér belasting te betalen.²²⁵ Daarbij gaat het om bepaalde baten.²²⁶ Dit beginsel betreft dus de beïnvloeding van de belastingheffing door de wijze waarop baten verkregen zijn.²²⁷

Een negatieve variant van het beginsel van de bevoorrechte verkrijging is het onderbeginsel van de moeizame verkrijging.²²⁸ De Langen zegt hierover: "het kan geen verwondering wekken, wanneer het beginsel van de bevoorrechte verkrijging ook wel eens negatief wordt doorgetrokken, aldus dat tegenover de extra last op de bevoorrechte verkrijging zou komen te staan een verlichting van de druk bij verkrijging in ongunstige, reeds uit anderen hoofde, "drukkende" omstandigheden". Dit onderbeginsel betreft een fiscale tegemoetkoming bij zodanige tegenslag, dat daardoor een stuk draagkracht verloren gaat. De Langen vermeldt dat dit onderbeginsel voornamelijk buiten het fiscale recht zijn toepassing vindt, op het terrein van de uitgaven van de overheid.²²⁹

2.5 De maatschappelijke uitwerking van de belastingwetgeving

Uit het oogpunt van rechtvaardigheid zou de wetgever dus ook moeten hebben voor de uitwerking van de tot stand gebrachte belastingwetgeving. Deze aandacht is onder meer van belang, omdat de belastingheffing veelal diep ingrijpt in het persoonlijke leven van burgers.²³⁰ Zoals Adam Smith al opmerkte: "An inquisition into every man's private circumstances, and an inquisition which, in order to accommodate the tax to them, watches over all the fluctuations of his fortune, would be a source of such continual and endless vexation as no person could support".^{231 232}

2.5.1 De werkrelatie belastingdienst-belastingbetaler; het belang van meer samenwerking en minder wantrouwen

In deze paragraaf wordt nagegaan wat de literatuur vermeldt over de uitwerking van de belastingwetgeving op de werkrelatie belastingdienst-belastingbetaler. Idealiter zou sprake moeten zijn van een behoorlijke relatie belastingdienst-belastingbetaler. Adam Smith schreef hier reeds over. Volgens hem mag er binnen de relatie belastingdienst-belastingbetaler geen sprake zijn van willekeur.²³³ Een goede relatie tussen de belastingdienst en de belastingbetaler voert, mijns inziens, echter verder. Dat zou een relatie moeten zijn die niet, dan wel in mindere mate, wordt gekenmerkt door wantrouwen en tegenstellingen. Er zou, ondanks de soms tegengestelde belangen, sprake moeten zijn

²²⁵ L.G.M. Stevens[7, blz. 142].

²²⁶ W.J. de Langen[12, blz. 172].

²²⁷ W.J. de Langen[12, blz. 175].

²²⁸ L.G.M. Stevens[7, blz. 161].

²²⁹ W.J. de Langen[12, blz. 172].

²³⁰ Zie hoofdstuk 4.7.

²³¹ F.K. Mann[2, blz. 226, 227].

²³² H.J. Hofstra[3]: "De belastingheffing grijpt diep en vrijwel continu in in de levensomstandigheden van elk lid van de volksgemeenschap, door de wijze waarop het ingewikkelde complex van belastingen wordt geheven." (blz. 18)

²³³ Zie zijn tweede stelregel.